

Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33388>

Özet

Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği (YHAGÖ), Ayşe Karadağ tarafından 2018 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiş, özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek geliştirme çalışmasının temel amacı, sağlık kuruluşlarında görev yapan yönetici hemşirelerin astları ve meslektaşları tarafından algılanan güç kaynaklarını bilimsel, geçerli ve çok boyutlu bir şekilde ölçebilmektir. Ölçek, özellikle hemşirelik yönetimi alanında güç dinamiklerinin ve liderlik etkinliğinin incelenmesine olanak tanır.

YHAGÖ, sosyal psikolojideki temel güç kuramlarına dayanarak, yönetici hemşirelerin karizmatik güç, ödüllendirme gücü, yasal güç, uzmanlık gücü ve zorlayıcı güç gibi farklı güç türlerini ne ölçüde kullandığını veya sahip olduğunu ölçmektedir. Yapılan psikometrik analizler, ölçeğin yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Güç Kaynakları, Yönetici Hemşire, Hemşirelik Yönetimi, Algılanan Güç, Ölçek Geliştirme, Liderlik, French ve Raven.

Yazarlar

Ayşe Karadağ

Amaç

Ölçeğin temel amacı, hastane ve diğer sağlık kurumlarında görev yapan yönetici hemşirelerin (örneğin servis sorumlu hemşiresi, bakım hemşire yardımcısı) sahip olduğu ve çalışanlar tarafından algılanan güç kaynaklarının düzeylerini belirlemektir. Bu ölçüm aracı, yöneticilerin kullandığı güç stratejileri ile örgütsel sonuçlar (çalışan memnuniyeti, performans vb.) arasındaki ilişkileri incelemek üzere tasarlanmıştır.

Bu ölçek, alanyazına, yönetici hemşirelerin güç kaynaklarını sistematik olarak değerlendirilebilecek standart bir araç sunarak katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Böylece, liderlik eğitimlerinin ve yönetimsel müdahalelerin etkinliği, ölçülebilir verilere dayandırılarak değerlendirilebilir.

Yapı

Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği, French ve Raven'in Güç Kaynakları Modeli temel alınarak oluşturulmuş çok boyutlu bir yapıdır. Ölçek, yönetici hemşirelerin algılanan gücünü be-

ana alt boyutta ölçmektedir:

Karizmatik Güç: Yöneticiye duyulan saygı, hayranlık ve bağlılıktan kaynaklanan güç.

Ödüllendirme Gücü: Yöneticinin, astların terfi, ücret artışı veya takdir gibi olumlu sonuçlarla ödüllendirme yeteneği.

Yasal Güç: Yöneticinin, resmi pozisyonu ve örgüt içindeki yetki hiyerarşisinden kaynaklanan meşru gücü.

Uzmanlık Gücü: Yöneticinin sahip olduğu özel bilgi, beceri ve deneyimden (uzmanlıktan) kaynaklanan etki.

Zorlayıcı Güç: Yöneticinin, çalışanlar üzerinde olumsuz sonuçlar (ceza, işten çıkarma tehdidi vb.) uygulama potansiyelinden kaynaklanan güç.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, özellikle yapı geçerliği odaklı olarak, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, beş faktörlü yapıya teorik modele yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermiştir.

Yapılan uyum iyileştirme analizlerinde, modelin kabul edilebilir sınırlarda ve üzerinde uyum sağladığı belirlenmiştir. Bu bulgular aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Uyum İndekslerinde Azalma: RMSEA (Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması), RMR (Kök Ortalama Kalıntı) ve SRMR (Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kalıntı) değerlerinde azalma olduğu saptanmıştır. Bu azalma, modelin verilerle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu ve hata oranının düşük olduğunu işaret eder.

Uyum İndekslerinde Artma: GFI (Yıllık Uyum İndeksi), AGFI (Düzeltilmiş Yıllık Uyum İndeksi), CFI (Karşılaştırılabilir Uyum İndeksi), IFI (Artmış Uyum İndeksi), NFI (Normlaştırılmış Uyum İndeksi) ve NNFI (Normsuz Uyum İndeksi) gibi uyum indekslerinin tamamında artış olduğu belirlenmiştir. Bu artışlar, ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü ve güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizi, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak yapılmıştır. Güvenirlik değerlendirildiğinde, Tavancı (2014) tarafından önerilen standartlara göre yapılmıştır. Buna göre, 0,80-1,00 arası yüksek derecede güvenilir kabul edilmektedir.

Araştırma bulguları, YHAGÖ'nün alt boyutlarının genel olarak yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir:

Yüksek Derecede Güvenirlik: Karizmatik Güç, Ödüllendirme Gücü, Yasal Güç ve Uzmanlık

Gücü alt boyutlar 0,80 ve üzeri Cronbach Alfa katsayılar ile yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Oldukça Güvenirlik: Zorlayıcı Güç alt boyutu ise 0,60-0,79 aralığında yer alarak oldukça güvenilir olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin tutarlı ölçümler yapma yeteneğinin güçlü olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği, French ve Raven'ın beş temel güç kaynağına dayalı olarak teorik bir çerçevede geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, bu teorik yapının empirik olarak doğrulanması amacıyla faktör analizi kullanılmıştır.

Öncelikle, madde havuzunun oluşturulmasının ardından, verilerin yapısal uygunluğunu incelemek üzere açılmış faktör analizleri yapılmış ve ardından modelin teorik yapıya doğrulayıcı doğrulamada kontrol etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin beş faktörlü yapısının (Karizmatik, Ödüllendirme, Yasal, Uzmanlık ve Zorlayıcı Güç) verilerle mükemmel uyum sağladığını ve her bir alt boyutun net bir şekilde ayrıştığını göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin yönetici hemşirelerin güç algısına bağlı bir şekilde ayrıştığını teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır. Puanlama şu şekildedir: "kesinlikle katılıyorum" 5 puan, "katılıyorum" 4 puan, "kararsızım" 3 puan, "katılmıyorum" 2 puan, "kesinlikle katılmıyorum" 1 puan.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yönetici Hemşireler

Age Group: Çalışan yetişkin popülasyon

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli sağlık kurumlarında görev yapan yönetici hemşireler üzerinde geliştirilmiş olup, doktora tezi kapsamında geniş bir örneklem üzerinde test edilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim temelli anket metodolojisi kullanılmıştır. Katılımcılar, yöneticilerinin davranışları ve yetkilerini algılama düzeylerine göre yanıt vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Yapısal Etitlik Modellemesi, Zorlayıcı Güç, Uzmanlık Gücü, Likert tipi, Yönetim, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: aysegulserkaradas@gmail.com

Correspondence Address: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi Kapsamında)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Ayşe Karadağ tarafından 2018 yılında bir doktora tez çalışması olarak geliştirilmiştir. Ticari olmayan akademik kullanıcılar için izin ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar Ayşe Karadağ ile aysegulserkaradas@gmail.com adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Tezin ve ölçeğin orijinal kaynaklarına aşağıdaki bağlantılardan erişilebilir:

YÖK Ulusal Tez Merkezi Linki: tez.yok.gov.tr

Ölçek PDF Dosyası: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: yonetici-hemsirelerde-algilanan-guc-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karadağ, A. (2018). *Yönetici hemşirelerde algılanan güç kaynağı: Bir ölçek geliştirme çalışması* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tavancalı, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yönetici Hemşirelerde Algılanan Güç Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri (soru ve ifadeler), sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için yazarın orijinal doktora tezine başvurulması veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.